

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Vendens rem bona fide acceptam, numero 10.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

Respondeo, ut primum cognosco, autem, quo rem tibi dono datam venditum fuisse alienum, solum debo disti, an satis est, dare partem? Responsum quinquaginta reddere domino. Ratio est, quia excessus, quem mihi reservatum invenio, fuit reservatus per accidens, ex occasione rei alienae date; non verò per se, atque adeo meum est, non alterius.

i. Ex ijsdem.

Vendens rem bona fide acceptam.

10. Fit tertio, ut ex dictis decidi debet, quid sit restituendum, & quantū, si res aliena bona fide vendatur: Dico, esse distinguendum: vel enim primò, rem alienam bona fide emisti; vel secundò, dono, seu sine pretio habuisti: & in utroque casu deinde, bona item fide vendidisti. In priore casu, non obligaris, quipiam restituere domino rei, quia apud te res aliena non extat, nec in aliquo ex illa es locupletior; premium enim, quod nunc vendendo accipis, jam antea solueras emendo. Dixi (domino rei) nam an debeas aliquid ipsi emptori, cui tu vendisti, dicam mox num. 14. In posteriore casu, debes dare totum premium domino, quia in hoc factus es ditior. Nota, si dominus forte rem suam recuperavit ab emptore hoc ultimo, ut certe potest, si extet, quia semper sua est, tunc te emptori huic premium reddere debere, nè scilicet ex aliena re locupleris, certum esse.

i. Ex ijsdem, quib. adde Laym. l. 3. sec. 5. tr. 4. c. 17. 9. 3. n. 25. l. Dian. 2. t. tr. 5. miscell. ref. 41. C. 42. Caje. utrumq. Med. alijsq. apud Dic. lib. 2. de just. tr. 2. d. 5. dub. 8. num. 148.

Inquires: quantum debet huic emptori, vel domino dari, totumne pre-

deo, si bona l, ut dictum est, fide vendidisti, medio vel infimo pretio, totum hoc debes, quia hoc succedit loco rei domino debitæ: at si vendis supremo pretio, vel etiam maiore, id potest evenire ex dupli capite.

1. *Ieosdem qu. 6. adde Dic. lib. 2. de just. tr. 2. d. 5. du. 7.*

11. Primò, ex eo, quia res eadem v.g. equus ex se, vel ex circumstantijs crevit in pretio, sive ob majorem etatem equi, sive ex penuria equorum superveniente: & in utroque casu debes totum, quantum quantum fuit, pretium reddere: Ratio est, quia res est semper domini, & domino valet, quanti valet. Scio, aliquos m docere, tunc satis tibi esse, si valorem medium reddas domino, & te posse excessum tibi reservare. Ratio est (inquit) quia sufficit, si domino reddas, quanti possit rem aequalē suā fibi emere, vel comparare: at potest emere facile, ut supponimus (secus enim, non haberet locum hęc doctrina) per illud premium medium: ergo sufficit, si illud dumtaxat restituatur: confirmant: si dominus recuperasset suam rem ab eo, cui tu rem tibi donatam vendidisti, non tenereris excessum illum eidem domino dare, sed potius emptori; jam enim ipse dominus plenè est satisfactus per suā rei recuperationem; ergo nec teneris, excessum illum eidem dare: jam enim ipse tantum habet per premium medium, quantum sufficit ad similem rem fibi comparandam. Scio, inquam, hoc, & certe id esse probabile, insicari non possum.

m. Mol. t. 4. diff. 721. n. 10. n. proba-
12. Se-

bile; in praxitutum id esse fatetur Dic. l.c. nullo nunc invenitur factus dicitur ex
n. 144. licet ipse contrariam sententiam Cæsar is equo. Rursus nihil item debet
sequatur.

12. Secundum caput, unde tu carius vendere potuisses rem tibi alienam donec datam est, quia ejusmodi rem in aliquum locum transstulisti, vel similem non vulgarem diligentiam adhibuisti, & tunc quia ille excessus est fructus solius tuæ industriae, potes totum illum tibi attribuere. Verum, quia ad pluris rem vendendam non solum valet industria, sed etiam regulariter ipsa substantia rei, que venditur (quod non est ita in mea negotiatione pecuniae, quæ ex se steriles est;) ideo notat Sanchez, p. non totum hunc excessum posse à te retineri, sed solum, quantum arbitrio prudentis respondet tuo labori & industriae; & recte Delugo q. ob hanc rationem docet, tunc numquam sufficere, dare pretium infinitum.

*o Mol. & Laym. apud Dian. p. 3. t. 5.
ref. 41. p. Sanc. l. 2. in Dec. cap. 23. n. 28.
q. Delugo t. 1. de just. d. 17. sec. 1. n. 21.*

Donans pretium rei alienæ bona fide venditæ.

13. Sequitur quartò, ut etiam decidatur ex dictis, quisnam restituere tenetur in sequenti casu? Antonius equum Cæsari bona fide ab amico dono accepit, mox eadem fide illum vendidit Franciso, atque ejus pretium idem Antonius dono dedit Petru. quisnam reddere equum, vel ejus pretium debet Cæsari domino, quando constabit, eum quum fuisse Cæsari, Antoniusne, an Franciscus, an Petrus?

Respondeo ex dictis r, nihil Antonius debet Cæsari, quia Antonius in quo idem Franciscus Cæsari equum suum

*r. l. item Sanc. l. 2. in dec. c. 23. n. 18.
s. mox §. 4. n. 26. fin.*

14. Remanet ergo Franciscus, qui quidem est obligandus ad equum reddendum suo domino, nempe Cæsari, etiam cum jactura sua pecuniae; suo enim infortunio debet adscribere, quod res aliena ad quam semper jus habet proprius dominus, apud se extare inveniatur: sed certè Antonius, quem nihil debere Cæsari diximus, debet r. tamen Franciscus totum pretium reddere in casu,

Vaz suum

